

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXI. Deo nunquam imputari debet, nec potest, quòd justus gratiâ
ex se efficaci (licèt ad vincendas actu tentationes necessariâ) destitutus,
in tentatione cadat: quia prima istius destitutionis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

peccatores, in omnium sordium flagitiorumque ceno se volutantes? Quomodo (inquam) sexcenties in die, sive toties illas de orando cogitationes excitationesque habuerunt, quoties, ad flagitia illa vitanda, gratiâ immediatè plenè sufficienti caruerunt: cum in medio flagitiorum illorum, nihil nisi carnalia cogitent, uti se experiri ipsimet fatentur; imò & pauci etiam timorati de orando toties cogitent?

648 4°. Quomodo piis illis cogitationibus voluntatisque affectionibus sexcenties in die ad orandum excitati fuerunt Philosophi illi, qui Deum pro virtute orandum negarunt; vel Pelagiani, qui gratiam ad peccata vitanda necessarium non crediderunt; vel athei, qui in corde dixerunt: *Non est Deus?*

649 Apage infundata, imò ridicula ista commenta, è solo Molinistarum cerebro nata, contra divinam Scripturam, traditionem & experientiam ipsam excogitata. Quo (amabo) fundamento? Ne præcepta (inquam) impossibilia sint, dum urgent. At (præter hæc dicta) Molinistas interrogo, quid de peccatoribus illis sentiant, qui gratiâ suâ ad orandum immediatè plenè sufficiente non usi, jam urgentur præcepto, v. g. charitatis, vel misericordiæ, vel patientiæ, &c.? Habentne isti gratiam ad præcepta ista implenda immediatè & proximè sufficientem? an mediâtè & remotè dumtaxat? Si proximè & immediatè sufficientem: ergo pro ea orare non oportet. Si remotè & mediâtè tantùm: gratia ista, urgente præcepto, ipsis ad præcepti observantiam non sufficit. Vel ergo Deus etiam post neglectam orationem tenebitur ad dandam ipsis gratiam immediatè & proximè sufficientem; vel præceptum, cum urgens fuerit, ipsis impossibile erit, secundùm ipsos.

650 En præcipitum, in quæ ducit novella opinio illa, moribus profectò exitiosa. Nec tamen ibi præcipitiorum finis. Dicit enim Moynius, cui prima tribuitur inventio istius opinionis, quòd præcepti transgressio non est homini (qui orare neglexit) libera immediatè & ratione sui, sed tantùm mediâtè, & ratione superbiæ, vel desidiæ præcedentis, per quam homo negligit impetrare præsidium. Cui si alterum jungas principium Molinistarum, quòd peccata non sint in seipsis imputabilia, sed in causa dumtaxat, si libera non sint immediatè in seipsis, sed mediâtè tantùm, & in causa; sequitur, adulterum, homicidam, & quæcumque horrenda committentem, illa committendo non peccare in ipsis, sed tantùm peccasse, ex superbia vel negligentia orationem omittendo; graviorem proinde offensam non esse in adulterio illo, vel homicidio, vel aliis horrendis, quàm quæ fuit in culpabili omissione orationis; & æquè peccare omitteutes orationem, licet eorum aliqui in horribiliora incidant, quàm alii. Quemadmodum enim duo æqualiter exponentes sese periculo pollutionis nocturnæ, licet in uno consequentis, non in altero, æqualiter peccant;

eò quòd æqualiter causam ponant: ita similiter, &c. Quis verò non exhorreat hujusmodi consecrarium? Nec tamen istud est solum. Si enim gratia, Molinistico sensu, plenè immediatè sufficiens, certò (mediâ oratione) omnibus, etiam peccatoribus, quàmlibet flagitiosus, semper adsit ad pœnitendum, dum pœnitendi urget præceptum; eâ opinione imbuti scelerati homines, divitiis bonitatis, patientiæ & longanimitatis Dei diù contemnent, pœnitentiamque ad vitæ usque terminum differunt, nec propterea secundùm impœnitens cor suum thesaurizabunt sibi iram in die iræ, prout Apostolus dicit Rom. 2.4. quia semper in manu sua habebunt datam vel paratam sibi pœnitendi gratiam, immediatè plenè sufficientem, modo dicto. Semper proinde habebunt immediatam plenamque potentiam à se avertendi divinam iram. Nec ipsis unquam persuadebitur, quòd, propter istum divinæ patientiæ abusum, suam ipsis gratiam Deus subtrahet, uti per Prophetas suos comminatur. Imò securi ac certi semper erunt, sese exaudiendos, quandocumque orandi gratiâ, immediatè & plenè ad orandum sufficiente (sibi nunquam defutura) benè pro libitu suo uti voluerint. Videant proinde Ecclesiæ Principes ac Rectores, an doctrina illa (quam uti certam temerariè venditant illius Defensores) peccatoribus auferre nata non sit Dei timorem, magnumque ingerere divinæ patientiæ contemptum, magnum divini de pœnitentia non differenda præcepti neglectum. Cum enim tunc maximè semper adsit illa gratia, cum maximè urget pœnitentiæ necessitas, ac præceptum; & nunquam magis urgeat, quàm in articulo mortis: dicent peccatores tunc opportunissimum sibi fore pœnitentiæ tempus, quo maximè urgebit illius præceptum, & certius aderit gratia ad illud servandum necessaria, sive pro illa impetranda oraverint, sive orare neglexerint; ne Deus tunc impossibile jubeat. Ad tempus proinde illud pœnitentiam differunt. Quod quàm periculosum sit, docet in sacris Eloquentiis Spiritus sanctus, docent Patres, docet experientia.

CAPUT XXXI.

Deo nunquam imputari debet, nec potest, quòd justus gratiâ ex se efficaci (licet ad vincendas actu tentationes necessariâ) destitutus, in tentatione cadat: quia prima istius destitutionis causa, etiam in justis, semper est ex parte hominis, vel peccatum actuale ipsius, vel saltem originale.

ITA sanctus Augustinus l. 2. de peccat. merit. c. 17. generaliter & absque exceptione dicens, quòd homines gratiâ non adjuventur, in ipsis causa est, non in Deo. Causam verò istam epist. 105. nunc 194. peccatum esse dicit, vel quòd origine traxerunt, vel quòd in super addiderunt. Ita etiam S. Thomas 1. 2.

q. 112. a. 3. ad 2. dicens, quòd defectus gratia prima causa est ex nobis. Alios textus ipsius exhibebimus infra.

652 Hominibus itaque gratiam actualem efficacem, ad peccatum mortale vitandum necessariam, Deus non denegat nisi ob aliquod peccatum, vel actuale mortale, si peccatores sint; vel actuale veniale, si iusti. Nec gratiam ad primum veniale vitandum necessariam iustis negat nisi ob originale peccatum, ut infra.

653 Et plerumque quidem istius denegationis causa in iustis est orandi negligentia. Cum vigilare & orare eos oporteat, ut non intrent in tentationem, prout Apostolos Salvator monuit Matth. 26. 41. Victoria proinde tentationum iis merito denegatur, qui eam precibus à Deo impetrare ob locordiam vel presumptionem, vel non curant, vel negligunt. Et sic Petro denegatam fuisse; peccatum proinde veniale sufficientem istius denegationis causam fuisse, cap. 29. ex communi sanctorum Patrum doctrina demonstravimus.

654 Quare cum nullus sit homo qui non peccet, vel qui peccata omnia venialia absque speciali Dei privilegio, soli beatissimæ Virgini concessio, vitare possit, ut docet Tridentinum sess. 6. can. 23. nullus est, qui non humiliter agnoscere debeat, sibi iuste pro peccatis suis à Deo subtrahi posse gratiam, ad peccatum vitandum necessariam. Nam, uti supra dixi ex Richardo à S. Victore de statu inter. hom. p. 1. cap. 22. gratia quam homo semel accepit, ante peccatum iuste subtrahi non potuit; quam etsi prater merum accepit, sine culpa tamen amittere non debebat. Nunc autem omni hora potest iuste subtrahi. Quia nunquam potest homo sine culpa inveniri. Sapienter proinde Generalis Cleri Gallicani Conventus, anni 1700. Censurâ, à quibusdam urgentissimè postulatâ, notare renuit propositionem, quæ asserit, iustis in penam peccati præcedentis, aliquando deesse gratiam actualem, urgente præcepto, vel tentatione.

655 Nec hoc duntaxat verum est de gratia efficaci ad agendum necessaria, sed & de necessaria ad orandum. Ob ea quæ dicta sunt c. 30.

656 Si tamen sermo sit de prima orandi negligentia, dici nequit gratiam efficacem, ad orandum necessariam, iusto propterea defuisse, quòd neglexerit orare. Cum negligentia nulla primam antecesserit, cujus merito gratia ad ipsam vitandam necessaria defuerit.

657 Et hinc difficultas ingens est in assignanda, respectu iustorum, causa defectus gratiæ efficacis, necessariæ ad vitandum primum peccatum veniale, quod post acceptam iustitiam committunt. Neque enim causa ista in ipsis est peccatum mortale actuale: quia ab eo immunes esse supponuntur, & certissimè immunes sunt, qui post acceptam Baptismi gratiam nondum illud commiserunt. Neque peccatum veniale: quia nullum veniale actuale præcessit primum veniale quod committunt.

Propterea Estius in 1. dist. 41. §. 18. & Bartholomæus Medina (apud ipsum) nonnullique alii Thomistæ, atque è Societate Tiphanius in l. de ordine c. 52. causam subtractionis gratiæ efficacis, necessariæ ad vitandum primum peccatum, ex nulla hominis culpa repetunt, sed ex sola Dei voluntate. Verum enimvero nimis dura videtur sententia ista, nec Augustino & S. Thomæ n. 651. relatis consona.

Augustinus itaque l. 2. de peccat. merit. c. 17. causam istius denegationis superbiam assignat, in reprobis damnandam, in prædestinatis sanandam. Posteaquam enim dixit, quòd homines gratiâ non adjuventur, in ipsis causa est, non in Deo; proximè subiungit: sive damnandi prædestinati sint, propter iniquitatem superbiam; sive contra ipsam suam superbiam iudicandi, & erudiendi, si filii sint misericordiæ. Non quòd causa illa semper sit superbia actualis, sive actus superbiam; de primo namque superbiam peccato actuali queritur, quænam ex parte hominis causa sit denegatæ iusto gratiæ efficacis, necessariæ ad illud vitandum. Itaque per superbiam ibi Augustinus non vult semper intelligi actuale superbiam peccatum, sed innatum omnibus hominibus superbiam vitium, ex peccato originali derivatum, quod ne in Sanctis quidem in hac vita perfecte unquam sanatur, & quod nisi adjuvante gratiâ superetur, ad iustitiam nemo peccator convertitur (ait Augustinus ibidem c. 19.) nisi etiam operante gratiâ sanatur, iustitia pace nemo (nec proinde iustus) perfruatur. Unde ibidem addit, quòd ad sanandum & corrigendum in electis suis istud superbiam vitium, id est, innatam propensionem ad superbiendum, ipsos Deus humiliat, ab aliis quibusdam vitiis tardius eos sanando. Similiter S. Thomas 1. 2. q. 79. a. 4. dicit, quòd Deus permittit aliquos cadere in peccatum, ut peccatum suum agnoscentes humiliantur & convertantur, sicut Augustinus dicit in lib. de nat. & grat.

Propterea gratiæ efficacis denegatio non semper est iustitiæ, sed & aliquando divinæ misericordiæ effectus, saltem quatenus ad salutem superbiamque sanationem ordinatur. Neque enim ordinatio illa ex iustitia fit, sed ex misericordia, sicut de excacatione idem S. Thomas ibidem dicit quòd licet excacatio ex sui natura ordinetur ad damnationem ejus qui excacatur (propter quod ponitur etiam reprobationis effectus) aliquando tamen ex divina misericordia excacatio ad tempus ordinatur medicinaliter ad salutem eorum qui excacantur. Sed hæc misericordia non omnibus impenditur excacatis, sed prædestinatis solum, quibus omnia cooperantur in bonum, sicut dicitur Rom. 8. Unde quantum ad quosdam, excacatio ordinatur ad sanationem; quantum autem ad alios, ad damnationem, ut Augustinus dicit in 3. de 99. Evangelic.

Peccatum proinde originale, etiam in baptisate remissum, seu vitium ex eo relictum, prima

prima cauſa dici poteſt ſubtractionis gratiæ efficaciſ, neceſſariæ ad vitandum actu primum peccatum veniale, quod juſtus committit. Ita S. Auguſtinus, & S. Thomas, cauſam ſubtractionis quibuſdam gratiæ actualis generaliter & indiftinctè designantes peccatum originale, nec ullibi excipientes eos, quibus originale remiſſum eſt in baptiſmate. Imò Auguſtinus Enchirid. c. 98. & l. 1. ad Simplician. q. 2. exemplificat in Eſau, cui (utpote ex piſſimis, divinæque legis obſervantiſſimis parentibus, Iſaac & Rebecca nato) certum eſt collatam fuiſſe circumſiſionem, per eamque remiſſum ipſi fuiſſe originale peccatum. Ita etiam poſt Auguſtinum & Thomam, Theologi graviffimi, Thomas de Lemos mirâ ſoliditate quæſtionem hanc pertractans Panopliæ to. 2. tr. 3. per plura capita, ſpecialiter cap. 16. Cardinalis Noriſius in vindiciis Auguſtini. c. 4. §. 10. pius & eruditus Contenſonus to. 5. l. 8. diſſert. 2. c. 2. Nec immeritò pro eadem aſſertione proferuntur, quicumque aſſerunt, peccatum originale, etiam in baptiſmate remiſſum, primam eſſe cauſam reprobationis externæ negativæ: cum reprobatio externa negativa ſit ipſamet negatio gratiæ efficaciſ, quâ peccatum vitaretur. Id verò aſſerunt Suarez, Vaſquez, Tannerus, noſter Lezana, aliique plures, quos refert ſequiturque Gonet to. 1. ubi de reprobatione. Denique aſſertionem noſtram valiſſimis ex S. Thoma argumentis demonſtrat eruditiffimus Auctor libri, cui titulus: *Vindicia S. Thomæ circa gratiam ſufficientem* ſect. 5. art. 4. 5. & 6. Quorum nonnulla ad breviorẽ clarioremque formam reducta ſubjicio; alia etiam adjecturus.

662 Primò: gratia per ſe efficaciſ (quam ex S. Auguſtino & S. Thoma, imò ex divinis Scripturis, Conciliis, & Patribus paſſim omnibus, neceſſariam ſuprà demonſtravimus, ad ſuperandas tentationes, ad vitandum peccatum, & ad ſingulos actus factos ut oportet) ad vitandum primum peccatum deſit, dum juſtus labitur in illud. Sed iſtius defectûs gratiæ cauſa prima non eſt ſola Dei voluntas, imò aliqua ex parte hominis aſſignanda eſt, ut docent S. Auguſtinus, & S. Thomas ſuprà n. 651. alia verò ex parte hominis aſſignabilis non eſt, niſi originale peccatum: utpote quod unicũ præceſſit primum actuale, in quod juſtus labitur.

663 Secundò: quotieſcumque aliquis, ſeu peccator, ſeu juſtus, in aliquod peccatum cadit, Deus ipſum non prohibet, ſeu impedit, ſed efficaciſ auxilii ſubtractione ipſum cadere permittit; aliàs non caderet, ut certiffimum eſt, docetque S. Thomas 1. 2. q. 79. a. 1. Atqui dum caſum ipſius Deus non prohibet, ſed permittit, hoc contingit ex merito præcedentis peccati. Ibidem ad 1. Hoc quippe Deus ex juſto judicio facit, quòd aliquibus auxilium non præſtat, ne cadant. De malo q. 3. a. 1. ad 1. Nul- lum verò aliud eſt peccatum, cujus merito permittit primum actuale peccatum, ſeu pec-

Tom. I.

catoris, ſeu juſti, niſi originale.

Tertiò: juſti omnes vel habent gratiam efficaciſ ad perfeverandum in juſtitia, vel non habent? Primum dici nequit. Aliàs juſti omnes infallibiliter perfeverarent, nulli à gratia exciderent (uti docet S. Thomas 2. 2. q. 24. a. 11.) iſtud verò abſque errore dici non poteſt. Igitur ex ipſis aliqui gratiam ad perfeverandum efficaciſ non habent, ſed à juſtitia excidere, in peccatumque cadere à Deo permittuntur. Quæritur ergo cauſa prima, ob quam cadere permittuntur? Si pro cauſa aſſignes gratiæ impedimentum, quod perfeverantiæ dono ponunt per peccatum; quæſtio recurrit, quam ob cauſam deſit ipſis gratia efficaciſ ad non ponendum iſtud impedimentum perfeverantiæ dono? Nam, ut S. Thomas ait ſect. 3. in cap. 12. ad Hebr. *hoc ipſum quòd aliquis non ponit obſtaculum, ex gratia procedit. Quòd ergo à quibuſdam remouetur iſtud obſtaculum, hoc eſt ex miſericordia Dei; quòd autem non remouetur, hoc eſt ex juſtitia ejus.* Quòd ergo plerique juſti Deus non det perfeverantiæ donum, ſeu gratiam efficaciſ ad perfeverandum, ſed ipſos cadere permittat in peccatum, & per peccatum gratiæ ponere impedimentum, juxta S. Thomam juſto ſit judicio Dei; ex merito proinde præcedentis peccati. Atqui præcedens iſtud peccatum non eſt actuale mortale: quia ſupponuntur à juſtitia nondum exciſiſſe. Neque actuale veniale, v. g. neglectæ orationis, quam ſi non neglexiſſent, gratiâ efficaciſ ad perfeverandum deſtituti non fuiſſent: quia rurſum redit quæſtio, cujus peccati præcedentis merito Deus, per gratiæ efficaciſ ſubtractionem, permiferit ipſos cadere in iſtud neglectæ orationis peccatum. Hoc enim S. Thomas, poſt S. Auguſtinum, fieri docet juſto Dei judicio, ex peccati præcedentis merito. Nec quæſtio ceſſabit, donec recurratur vel ad originale peccatum, vel ad ſolam Dei voluntatem, nullâ ſuppoſitâ cauſa ex parte hominis. Quò qui recurrunt, à vera S. Auguſtini, & S. Thomæ doctrina recedunt; quemadmodum & recedunt ii, qui recurrunt ad non uſum gratiæ merè ſufficientis: utpote quæ (juxta certiffimam S. Auguſtini, & S. Thomæ doctrinam, pluribus ex Scriptura & Traditione argumentis ſuprà demonſtratam) in ſtatu naturæ lapſæ ſine efficaciſ non ſufficit ad uſum; eò quòd ad eum gratia per ſe efficaciſ neceſſaria ſit.

Quartò: S. Thomas 2. 2. q. 2. a. 5. ad 2. 665 de auxilio gratiæ generaliter pronuntiat, quòd *quibuſcumque divinitus datur, miſericorditer datur; quibus autem non datur, ex juſtitia non datur, in pœnam præcedentis peccati, aut ſaltem originalis peccati, ut Auguſtinus dicit in lib. de corrept. & grat. c. 11.* Ergo hoc verum eſſe debet generaliter de omnibus, quibus auxilium gratiæ non datur. Atqui juſtis aliquibus non datur, illis utique qui in tentatione cadunt, ac per hoc à juſtitia excidunt. Ipſis ergo ex juſtitia non datur, in pœnam præce-

dentis peccati. Non actualis, si sermo sit de gratia non data ad vitandum primum peccatum actuale. Igitur in poenam originalis, tametsi per infusionem gratiae justificantis remissi. Et reverà Augustinus, à S. Thoma laudatus, de illis etiam loquitur, quibus originale est remissum, uti ostendimus n. 661.

666 Quintò : juxta S. Augustinum & S. Thomam prima causa reprobationis hominum est peccatum originale. Sic enim S. Thomas docet cum S. Augustino, tam aliis locis, quae videri possunt apud Lemos loco citato c. 12. & 13. ubi respondet ad testimonia, quae in contrarium à Contentono allegantur) quam q. 6. de verit. a. 2. ad 9. ubi sic : *Ratio reprobationis est in hominibus peccatum originale, ut Augustinus dicit, utique epist. 105. 106. 107. 157. l. 15. de Civit. c. 2. & l. 21. c. 12. l. 1. ad Simplic. q. 2. Enchirid. c. 95. 98. 99. l. 2. contra duas epist. Pelag. c. 7. l. de praedest. Sanct. c. 8. 9. & 14. l. de dono persever. c. 8. & 14. Sancti Augustini verba ex locis illis excerpta, videri possunt apud Lemos to. 2. tr. 4. c. 11. Eaque in re Augustino concinunt Julianus Pomerius l. 1. de voc. gent. c. 17. S. Prosper in l. Sententiarum Sentent. 307. Ad excerpta Genuens. respons. 6. & 8. lapsusque in respons. ad Capit. Gallor. & ad Object. vincens. S. Fulgentius l. 1. ad Monim. c. 7. 26. & 28. Et l. de incarn. & grat. c. 28. Beda in collectan. ad illud Rom. *Quod si Deus volens, &c.* Anselmus ibidem ad illud : *Jacob dilexi.* Et ad illud : *Miserebor cui misereor, &c.**

667 Jam verò si prima causa reprobationis hominum est peccatum originale, sequitur quòd prima causa negatae justis reprobis gratiae efficacis ad vitandum peccatum, & perseverandum in justitia, sit etiam peccatum originale. Siquidem reprobatio, ut S. Thomas ait l. p. q. 23. a. 3. in corp. includit voluntatem permittendi aliquem cadere in culpam, & inferendi damnationem pro culpa, estque causa derelictionis à Deo, ut addit ad 2. Est igitur causa subtractionis gratiae praeservantis à lapsu in culpam. Derelinquit enim Deus, permittendo aliquem cadere in culpam : ista verò permissio sit subtrahendo gratiam efficacem, à lapsu illo praeservantem.

668 Unde lect. 4. in cap. 9. ad Rom. dicit, quòd *actus quem Deus erga eos (reprobos) exercet, non est quòd disponat eos ad malum : quia ipsi de se habent dispositionem ad malum, ex corruptione primi peccati. . . . Hoc autem solum Deus circa eos agit, quòd eos permittit agere quae concupiscunt.* Atque, ut paulò post ait, *sustinet eos, ut secundum suam inclinationem tendant ad malum.* Manifestum est ergo, quòd causa derelictionis justorum, non praedestinatorum, seu subtracta ipsis gratiae, eadem sit, quae reprobationis eorum ; scilicet peccatum originale : reprobatio quippe est causa derelictionis à Deo.

669 Itaque juxta S. Thomam, secundum no-

strum concipiendi modum, hic est ordo in hominum reprobatione. Primò videt Deus omnes homines damnationi obnoxios, sive in massa perditionis per peccatum primi hominis constitutos. Secundò, ex massa illa aliquos per merita Filii sui, misericorditer liberare statuit, ad vitamque eligit aeternam, ea ipsis beneficia praeparando, quibus ad eam certissimè perveniant. Caeteros verò in illa massa, justo judicio relinquere decernit, adeoque negativè reprobat, nolens ea ipsis beneficia praeparare, quibus efficaciter liberentur, & salventur ; sed permittere ut labantur in culpam, vel in originali culpa finiant vitam, propter quam decernit ipsis damnationis poenam.

Eorum verò, quos sic reprobat, aliquos 670 ad Baptismi gratiam, justitiamque ad tempus vocare proponit, sicut Judam vocavit Apostolum, Christi Traditorem. Ast quia ipso non propterea praedestinavit, sed in massa damnationis, justo suo judicio relinquere decrevit ; in istius decreti executionem, ipsos suae infirmitati, ad malumque propensionis, ex primi peccati corruptione provenienti, dimittere seu derelinquere statuit ; atque adeò permittere, ut agant quae concupiscunt, & secundum inclinationem suam labantur in mortale actuale peccatum. In eoque tandem ipsos è vivis eripere, & non pro originali remisso, sed pro actuali illo ipsis poenam damnationis inferre decernit, ipsosque proinde positivè reprobat.

Nec aliud systema sequi possunt veri Discipuli S. Augustini, & S. Thomae, verique sequaces doctrinae, quam duo illi sancti Doctores certissimè tradunt, scilicet quòd quicumque à Deo derelinquuntur, gratiaque necessaria ad perseverandum in justitia destituuntur, justo Dei judicio, in poenam praecedentis peccati destituuntur, derelinquunturque. Nam, uti supra diximus, gratia illa justis non destituuntur in poenam peccati mortalis actualis ; utpote quòd in ipsis non invenitur. Neque in poenam peccati venialis. Queritur namque causa, propter quam cadere permittuntur in istud veniale ; cujus merito cadere potestè permittuntur in peccatum mortale. Et quia in venialibus non datur processus in infinitum, si pro causa aliud & aliud designes veniale, quaestio ventilabitur usque ad primum, in quod justus, gratiae efficacis subtractione, labi permittitur ; nec alia istius permissionis, seu subtractionis causa invenietur, nisi peccatum originale.

Sextò : peccatum quidem originale, & 672 quantum ad culpam, & quantum ad poenam aeternam, seu etiam temporalem in Purgatorio luendam, per Baptismum penitus tollitur, ita ut in renatis nihil de illo remaneat, quòd veram & propriam peccati rationem habeat ; nihil quòd ut verè peccatum oderit Deus ; nihil denique damnationis, prout Tridentinum definit sess. 5. can. 5. Per consequens nullà in ipsis remanet causa, propter quam damnarentur.

etur, vel Purgatorio addicerentur, ſi eo in ſtatu morerentur; nulla quæ ipſos ab ingreſſu regni cælorum remoretur: cùm id totum quod damnatione eſt dignum, & à cælorum ingreſſu remorativum, per Baptiſmum ſit remiſſum. Quia tamen iſta remiſſio, ſeu Baptiſmi gratia, non tribuit ipſis jus ad moriendum eo in ſtatu, ſed ſolum jus ad regnum cælorum; ſi in eo ſtatu moriantur; per conſequens non tribuit ipſis jus ad perfeverantiæ donum, nec ad gratiam efficacem, præſervantem à peccato, per quod à juſtitia excidant. Et ideò remiſſio illa non eſt ipſorum liberatio à maſſa perditionis, ſed ſola gratuita Dei ad vitam æternam ipſos eligentis prædeſtinatio; quæ ſola eſt præparatio beneficiorum, quibus à maſſa illa liberantur, quicumque liberantur, prout Auguſtinus dicit l. de dono perfev. c. 14. Nemi- ni proinde mirum videri debet, quòd quicumque prædeſtinati non ſunt, etiamſi renati ſint, & ad tempus juſtificati, in maſſa perditionis juſto Dei ju- dicio relinquuntur, ut Auguſtinus ibidem proximè ſubjungit. Unde & in l. de corrept. & grat. c. 7. dicit, quòd ad tempus juſtificati, ſi per gratiam prædeſtinationis non ſint perfeveraturi, nec tempore juſtificationis, à maſſa finalis perditionis ſunt diſcreti: qui verò perfeveraturi non ſunt, ac ſic à fide chriſtiana, & converſione lapſuri ſunt, ut tales eos vita hujus finis inveniat; procul dubio nec illo tempore quo bene pieque vivunt, in iſto numero computandi ſunt eorum, de quibus ſcriptum eſt: „ Scivit Dominus qui ſunt ejus. „ Non enim ſunt à maſſa illa perditionis præſcientià Dei & prædeſtinatione diſcreti. Et ideò nec ſecundùm propoſitum vocati. Ac per hoc nec electi. Sed in eis vocati, de quibus dictum eſt, „ multi vocati; „ non in eis, de quibus dictum eſt, „ pauci verò electi. „

673 Cùm igitur certum ſit, quòd illa ad tempus juſtificationis, ſive per Baptiſmum, ſive per aliud quodcumque Sacramentum, non ſit ipſorum à maſſa perditionis liberatio; eà non obſtante, juſti illi, ad tempus juſtificati, propter peccatum originale remanent in maſſa eorum qui finaliter perituri ſunt. Remanet ergo in Deo jus, ob originale, ea ipſis beneficia ſubtrahendi, quibus à finali perditione liberentur, ſalventurque. Per conſequens remanet in Deo jus ſubtrahendi ipſis gratiam efficacem, præſervantem ab actuali mortali, per quod excidant à ſtatu juſtitie, ad tempus acquiſite. Juſto ergo Dei ju- dicio gratia illa (utpote indebita) ob originale peccatum ipſis ſubtrahitur: utpote remiſſum quidem, quoad totum quod veram & propriam habet rationem peccati; ſed non quoad id quòd adhuc indigent gratuità miſericordià Dei, ad hoc ut à maſſa illa perditionis, & ſuprà memoratæ derelictionis, per gratiam prædeſtinationis liberentur. Non ſic ergo liberati, in maſſa illa juſto Dei ju- dicio relinquuntur, ſicut juſto Dei ju- dicio relinquuntur in innato ſuperbiæ vitio, tantaque ad malum propenſione, & natura

Tom. I.

infirmi- tate (ex eodem peccato originali pul- lulante) ut quamvis gratià Dei miſericordià juſtificati, in accepta juſtitia nunquam perfeveraturi ſint, niſi ampliori miſericordià adju- ti, ſpeciali perfeverantiæ dono roborentur, à lapſuque ſaltem finali præſerventur. Nam, ut ait Gregorius Magnus in expoſit. Pſal. 101. ad verſum, „ Quia cinerem, &c. „ ex pec- cato primi parentis accepimus, ut nec in ipſa juſtitia ſtabiles eſſe poſſimus. Si enim (inquit Auguſtinus l. de corrept. & grat. c. 12.) in tanta infirmitate vita hujus, ipſis relinquatur voluntas ſua... nec Deus in eis operaretur ut vellent, plenàque voluntate vellent non deficere... inter tot & tantas tentationes, infirmitate ſua voluntas ipſa succumberet. Quemadmodum ergo per Baptiſmum non eſt ablata infirmitas (ait rurſum Auguſtinus ſerm. 2. de verb. Apoſt.) quamquam per illum ablata eſt iniquitas; quemadmodum etiam per Baptiſmum ablatum non eſt debitum manendi finaliter in maſſa perditionis, niſi hoc debitum condonet gratuita miſericordia Dei ſecundùm propoſitum vocantis, & ad vitam æternam prædeſtinantis: ſic per Baptiſmum ablatum non eſt debitum catendi perfeverantiæ, gratiæque efficaciſſimo dono, niſi debitum iſtud Deus condonet ſpeciali miſericordiæ ſuæ beneficio. Homo quippe, licet in gratia exiſtens, indiget efficaci auxilio gratiæ... ut ſcilicet à Deo moveatur ad rectè agendum... propter conditionem ſtatus humane nature: qua quidem, licet per gratiam juſtificantem ſaneatur quantum ad mentem, remanet tamen in ea corruptio & infectio quantum ad carnem, per quam ſervit legi peccati... remanet etiam quedam ignorantie obſcuritas in intellectu, ad malumque propenſio in voluntate. Et ideò neceſſe eſt nobis, ut à Deo dirigamur, & protegamur... Et propter hoc etiam renatis in filios Dei per gratiam, convenit dicere: Et ne nos inducat in tentationem. S. Thomas 1. 2. q. 109. a. 9. Per Baptiſmum itaque juſtificati jure conqueri non poſſunt, ſi non adjuventur, & non prohibeantur in tentatione cadere: Hoc enim Deus ex juſto ju- dicio facit, quòd aliquibus auxilium non præſtat, ne cadamus (proſequitur ad 1.) quia hic ſtatus ex præcedenti culpa provenit, ſaltem originali, ut ſuprà. Per quæ omnia mirum quantum roborantur ea quæ capite ſuperiori dicta ſunt, quòd juſtis debita non ſit gratia actualis, per quam à peccato præſerventur, nec jus ad eam ipſi habeant, ſed miſericorditer detur, quibuscumque datur.

674 Poſtremò, ob peccatum originale, omnibus hominibus uſque adeò indebita eſt omnis gratia, ad ſalutem neceſſaria, ut nulla eſſet iniquitas apud Deum (ait Bellatminus de grat. & lib. arb. l. ...) ſi non aliquibus, ſed etiam omnibus hominibus auxilium ſufficiens ad ſalutem negaret. Eſtque (inquit) hac propoſitio certiffima apud eos qui ex divinis Litteris peccatum originale noverunt. Enimverò (ut Auguſtinus dicit de dono perfev. c. 8.) tamenſi

hominibus videtur omnes qui boni apparent fideles (& reverà ad tempus boni sunt, sicut antè dixit) perseverantiam usque in finem accipere debuisse; Deus aliter judicavit, quia perseverantiam nulli debet, & (ut præmiserat) si per eam de tam debita perditione neminem liberaret, non esset injustus. Ex uno quippe omnes in condemnationem non injustam judicati sunt ire, sed justam. Qui ergo liberatur, gratiam diligit; qui non liberatur, debitum agnoscit. Ad cujus manifestationem Deus, ut dicit c. 12. gratiæ suæ auxilium hominibus dat, quibus vult, quoniam misericors est... quod eis non det, justus est. Et non dat, quibus non vult; ut notas faciat divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ. Dando enim quibusdam, quod non merentur, profectio gratuitam, ac per hoc veram suam gratiam esse voluit. Non omnibus dando, quid omnes merentur ostendit. Et l. de gest. Pelag. c. 14. Gratia donatur indignis. Quia, ut immediatè antè dixit, si dignis datur, debita est, & idèò gratia non est: Quisquis dignus est, debitum est ei, si autem debitum est, gratia non est.

675 Per peccatum itaque originale contracta est indignitas ad gratiam, adèòque contractum debitum carenti omni gratiâ, nisi misericorditer conferatur. Istud porò debitum nulli remittitur, nisi per misericordiam Dei, ex merito Passionis Christi. Igitur ob peccatum originale remanet in omnibus hominibus debitum iis gratiis carenti, quas Christus per Passionem suam efficaciter non meruit. Atqui iustis reprobis Christus per Passionem suam efficaciter non meruit perseverantiæ donum, seu gratiam efficacem ad perseverandum in justitia. Aliàs gratia ista ipsis conferretur: cùm nihil eorum, quæ Christus per Passionem suam efficaciter promeritus est, frustrari possit, inquit S. Thomas q. 29. de verit. a. 7. ad 4. Ergo in iustis reprobis remanet ex peccato originali debitum carenti gratiâ efficaci ad perseverandum in justitia, sive ad vitandum peccatum, per quod à justitia exciditur.

676 Scio Molinistas objicere, quòd dum hoc asserimus, non credimus peccatum originale per Baptismi gratiam renatis penitus auferri, si prædestinati non sint. Sed respondet S. Prosper l. contra Collat. c. 29. eos qui hoc objiciunt, pacem vitricis Ecclesiæ, resumptis de damnatorum schola questumculis inquietare. Si quidem objectionem illam (à nobis n. 672. efficaciter solutam) ex Massiliensibus repetunt, qui olim apud eundem Prosperum, in respons. ad Capitula Gallorum, Augustini scripta reprehenderunt, quòd crederet, quòd ab his qui non sunt prædestinati ad vitam, non auferat percepta Baptismi gratia originale peccatum. Cui objectioni Prosper occurrit, dicens, quòd regeneratus per Baptismum, tam à propriis peccatis... quam ab originali... absolvitur: tamen enim damnabitur, si post Baptismum ad infidelitatem & impios mores redeat; non id quod remissum est recidit; nec in origi-

nali peccato damnabitur; sed propter postrema crimina eà morte afficietur, quæ ei propter illa quæ remissa sunt debebatur: in quæ ipsum cadere justo judicio permittit, qui talem nunquam elegit, nunquam prædestinavit, & periturum nunquam ab æterna perditione, id est, perditionis massa, discrevit. Ipsissima est solutio quam numero illo 672. dedimus.

CAPUT XXXII.

Novitia quadam de gratia opiniones Cardinalis Sfondrati breviter confutantur.

PROPOSITIO PRIMA PRÆAMBULARIS.

Difficilis est intellectu Augustinus, &c.

677 Cardinalis Sfondratus, purpurâ & famâ illustis, multa præclare scripsit; sed in Nodo suo prædestinationis non aequè feliciter ut alibi. Ibi namque ut novum de gratia & prædestinatione divina systema proponeret, ab Augustino recessit. Ad quod ut sibi viam pararet, paginâ quidem 164. fastus est, neminem Augustino meliùs de gratia contra Pelagianos scripsisse. At (inquit) non scripsit omnia; quippe hand necessaria, Calvino necdum exorto. Aliis nunc armis opus esse, alio hoste belloque instante. Nec voluisse ipsum aliis admittere libertatem ea omnia dicendi, quæ deinceps opportuna viderentur, præsertim adversus Calvinum, atque Fansenium. Iste est prætextus, sub quo (tametsi non vero: neque enim aliis quàm Augustini armis opus est, ad confutandas Calvinum, Lutheri, &c. de gratia & libero arbitrio hæreses) ad nova & inaudita quæque profliavit, uti quitantur quinque Illustrissimi Galliæ Præsules in epist. ad Innocentium XII. Et meritò quitantur. Quia novitas in rebus Theologicis, nedum suspecta, sed & magnum indicium est falsitatis. Et, si novi Authores confutandi veniunt, non idèò nova quæque dogmata inveni necesse est in Ecclesiâ. Nec id consultò fecisse videtur Purpuratus ille Vir, dum Calvinistæ clamant, Ecclesiâ Romanam ab avita fide ad novitia Pelagianorum, Semipelagianorumque dogmata declinasse. Nihil enim ipsis accidere potuit opportunius, ad id in speciem probandum (tametsi falsissimum) quàm liber Eminentissimi S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Sfondrati, qui (dum Romanam Ecclesiâ à Pelagianismi & Semipelagianismi calumniis vindicant Augustini Discipuli) Romæ magnis cum elogiis & approbationibus nuperrimè prodiit, in quo Pelagianorum Semipelagianorumque dogmata non contineri, facile non est ostendere. Saltem ipsum ab Augustino deflexisse, nullo negotio probatur. Nam (præter ea quæ dicturum sumus) præter allatum quoque prætextum ab eo recedendi, alium insuper sibi proponit, dum pag. 57. palàm edicit: Sanè, quam difficilis intellectu sit Augustinus, quantoque pe-